

Acitretine (Neotigason®)

| bijzonder betrokken |

Wat is acitretine?

Acitretine (Neotigason ®) is een geneesmiddel dat is afgeleid van vitamine A. Acitretine zelf wordt gebruikt vanaf 1988, daarvóór was er al ervaring opgedaan met een ander vitamine A-afgeleide (etretinaat) voor de behandeling van psoriasis. De vitamine A-afgeleiden (hiervoor wordt meestal de term *retinoïden* gebruikt) onderdrukken de celdeling van keratinocyten (huidcellen), verminderen het aantal ontstekingscellen en beïnvloeden de immuniteit.

Waarvoor wordt acitretine gebruikt?

Acitretine wordt vooral gebruikt bij huidziekten met een uitgebreide verhooringsstoornis. Meestal gaat het om psoriasis, maar acitretine kan ook worden gebruikt bij ichtyosis (vissenhuid), ziekte van Darier, Lichen planus, overdreven verhoorning van handpalmen en voetzolen e.d.

De behandeling met acitretine

Acitretine wordt gegeven in de vorm van capsules van 10 en 25 mg. De capsules dienen tijdens de maaltijd te worden ingenomen. Meestal wordt gestart met een lage dosis die zonodig, afhankelijk van het effect op de huidziekten en/of de bijwerkingen, langzaam wordt verhoogd. Zodra de huidziekte (bijna) is verdwenen, kan men de behandeling staken of kan besloten worden tot een onderhoudsbehandeling. De duur daarvan en de onderhoudsdosering worden individueel bepaald aan de hand van het resultaat en de bijwerkingen.

De werkzaamheid van acitretine

Van alle systemische behandelingen is acitretine de minst effectieve voor de behandeling van psoriasis. Van de mensen die er mee behandeld worden zal bij 1 op de 5 een verbetering van 75% van de psoriasisplekken optreden en bij minder dan 1 op de 10 zal de psoriasis (bijna) verdwijnen. Bij hogere doseringen werkt acitretine beter, maar geeft dan vaak ook meer bijwerkingen (zie verder). De werkzaamheid kan aanzienlijk verhoogd worden door acitretine te combineren met PUVA, de zogenaamde Re-PUVA.

Bijwerkingen van acitretine

Bij nagenoeg iedereen die met acitretine behandeld wordt zullen bijwerkingen optreden. Deze zijn meestal *dosisafhankelijk* (ze nemen toe naarmate de dosis van het medicijn hoger is) en zullen dan ook verminderen of verdwijnen als de dosis verlaagd wordt.

Sommige bijwerkingen kunnen in het bloed en de urine worden opgespoord, vandaar dat regelmatige bloed- en urinecontroles noodzakelijk zijn. Bij langdurige behandeling worden jaarlijks röntgenfoto's van de wervelkolom gemaakt

Veelvoorkomende bijwerkingen

° Droge lippen:

dit is één van de meeste hinderlijke bijwerkingen die vrijwel bij iedereen in min of meerdere mate optreedt. Een vette lippenzalf of –stift kan hiervoor verlichting geven.

° Droge huid en slijmvliezen:

De huid (vooral handpalmen en voetzolen) kan gaan schilferen of vervellen. Ook hier helpt een vette crème of zalf. De slijmvliezen van de neus kunnen droog worden en korstvorming in de neus kan tot kleine neusbloedingen leiden. Deze droogte kan u ook verminderen door regelmatig een dunne laag crème aan te brengen.

° Irritatie van de ogen:

Dit wordt veroorzaakt door vermindering van de traanproductie en kan worden verminderd door gebruik van kunsttranen. Het dragen van contactlenzen kan tijdens de behandeling beter gestaakt worden.

° Zongevoeligheid:

De huid kan eerder verbranden door de zon. Het gebruik van een goed antizonnebrandcrème met hoge beschermingsfactor kan problemen voorkomen.

° Haaruitval:

Na vier tot acht weken kan soms versterkte haaruitval optreden. Dit kan hinderlijk zijn, maar is slechts tijdelijk. Na staken van de therapie herstelt de haargroei zich.

Minder vaak voorkomende bijwerkingen:

°Verhoging van het vet- en cholesterolgehalte in het bloed

°Botafwijkingen:

Bij langdurig gebruik van hoge dosissen kunnen botafwijkingen ontstaan. Om eventuele problemen vroegtijdig te kunnen signaleren, worden af en toe röntgenfoto's gemaakt.

°Gestoorde leverfunctie:

Zelden raken de leverfuncties gestoord. Dit kan in een vroeg stadium worden opgespoord door middel van een bloedonderzoek.

Speciale opmerkingen voor vrouwelijke patiënten

Acitretine kan ernstige misvormingen aan de ongeboren vrucht veroorzaken. Daarom moeten volgende regels strikt in acht worden genomen:

°U mag niet zwanger worden tijdens en gedurende twee jaar na het staken van de behandeling. Er dus een effectieve anticonceptiemethode worden toegepast tijdens deze periode. Als u orale anticonceptie toepast ("de pil"), moet u hiermee minimaal één maand voor het starten van de acitretine beginnen. Anticonceptiepillen die uitsluitend een lage dosis progesteron bevatten (zogenaamde minipil) mogen niet worden gebruikt, omdat het anticonceptief effect ervan door acitretine kan verminderen. De arts kan u vragen om voor de behandeling een zwangerschapstest te ondergaan om er zeker van te zijn dat u niet zwanger bent.

°Acitretine gaat over in de moedermelk. U mag dan ook geen borstvoeding geven.

°Acitretine beïnvloedt de vruchtbaarheid van vrouwen niet.

Speciale opmerkingen voor mannelijke patiënten

°Door gebruik van acitretine worden de zaadcellen niet beschadigd. De kans op aangeboren afwijkingen van het kind wordt dus niet vergroot.
°Acitretine beïnvloedt de vruchtbaarheid van vrouwen niet

Opmerkingen voor bloeddonors

U mag geen bloed geven tijdens en tot één jaar na het staken van de behandeling met acitretine

Acitretine in combinatie met andere medicijnen

Vertel uw arts altijd precies wat voor geneesmiddelen u gebruikt. De meeste geneesmiddelen kunnen met acitretine gecombineerd worden. Van een aantal geneesmiddelen (oa antibiotica uit de tetracyclinegroep, methotrexaat, hoge dosissen vitamine A, fenytoïne e.d.) is het bekend dat er een verhoogd risico is op bijwerkingen bij combinatie met acitretine.

Acitretine en rijvaardigheid:

U wordt niet suf van acitretine. Wel kan het vermogen om 's nachts te zien wat verminderd zijn (nachtblindheid). Ook bij het rijden in tunnels kunt u hier last van hebben.

Meer informatie

Voor uitgebreidere informatie kunt u de [bijsluiter van Neotigason](#) raadplegen (zie ook op www.cvzkompassen.nl/fk/) evenals de [richtlijn voor behandeling met acitretine](#) van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie (<http://www.huidziekten.nl/richtlijnen/nvdvpsoriasis2005.pdf>)

Heeft u nog vragen?

Deze brochure is niet bedoeld als vervanging van mondelinge informatie, maar als aanvulling daarop. Hierdoor is het mogelijk alles nog eens rustig na te lezen.

Heeft u vragen over de behandeling, neem dan contact op met de **Polikliniek Dermatologie, telefoon 040-2864862.**

Met algemene vragen kunt u terecht bij uw behandelend specialist.

Nuttige websites:

www.psoriasis.nl

www.huidarts.info

www.huidarts.com

www.huidziekten.nl

www.huidinfo.nl

www.psori-ver.nl

(psoriasisvereniging Nederland)

www.psoriasis-fn.nl

(psoriasisfederatie Nederland)

www.st-anna.nl